

державних пенсійних фондів поряд з основним державним, провадження зваженої політики у сфері регулювання оплати праці, ринку праці та всієї сфери соціального забезпечення.

Література

1. **Моніторинг** стану виконання місцевих бюджетів Львівської області у 2008 році. – Львів : Вид-во "ПАІС" від 31.03.2009 р.
2. **Про внесення** змін до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" щодо виплати допомоги при народженні дитини: Верховна Рада України. – Офіц. вид. – 17.11.2009 р., № 1723-VI.
3. **Закон України** "Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати": Верховна Рада України. – Офіц. вид. – м. Київ, 20.11.2009 р., № 1646-VI.
4. **Урядовий кур'єр** від 05.11.2009 р., № 205.
5. **Голос України** від 04.11.2009 р., № 208.

Дорошенко С.М. Анализ состояния финансирования отрасли "Социальная защита и социальное обеспечение" во Львовской области

Рассмотрены расходы на социальную защиту и социальное обеспечение, а также перспективы дальнейшего их роста и возможность модернизации действующей системы социального обеспечения в современных условиях социально – экономического развития. Одновременно акцент поставлен на необходимости реформы социальной защиты населения, что вызвано отсутствием единых принципов определения критериев назначения социальных льгот, использованием отдельных повторных социальных выплат, отсутствием четкого направления по выплате помощи семьям с детьми с низким уровнем доходов, недостаточным взаимодействием выплат социального характера с другими государственными расходами и отсутствием механизмов регулирования бюджетов социальных фондов.

Ключевые слова: расходы, прожиточный минимум, минимальная заработная плата, социальные стандарты, социальное напряжение, государственная помощь, государственное регулирование.

Doroshenko S.M. An analysis of the state of financing of industry "Social defense and public welfare" in Lviv area

The article deals with the dynamics of expenses for the social protection and social provision and perspectives of its further growth. It also deals with the ability to modernize the system of social protection in modern conditions of social-economical development. The necessity of reformation of social protection is caused by the absences of the only principles of determination of criteria's of necessity of giving social privileges, by repetition of some social payments, by the absence of direct orientation of social payments for the help of families with low level of incomes. This necessity is also caused by the insufficient cooperation of social payments with other state expenses and by the absence of mechanisms for regulation of budgets of social funds.

Keywords: expenses, poverty line, minimum subsistence level, social standards, social tension, state support, state regulation.

УДК 334.71

Доц. Н.М. Заярна, канд. екон. наук;
здобувач О.М. Муравинець – Львівська КА

ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Розглянуто умови поширення франчайзингу в Україні, основні тенденції та проблеми його розвитку у 2010 р. Встановлено, що франчайзинг в Україні є перспективним напрямком економічної діяльності, який найближчими роками значно зростатиме. Водночас економічна криза стала однією з причин стрімкого розвитку фран-

чайзингу в Україні. За умови, коли більшість бізнес-проектів почали бути збитковими, франчайзинг залишається прибутковим бізнесом, як для франчайзера так і для франчайзі. Загалом, система франчайзингу має низку переваг, які дають змогу ефективніше організувати бізнес з меншими затратами, що підвищує конкурентоспроможність вітчизняної економіки.

Ключові слова: франчайзинг, франчайзингова компанія, фондовий ринок, франшиза.

Вступ. У країнах з розвиненими економічними системами малий та середній бізнес становлять основу економіки і є каталізаторами для появи та апробації прогресивних ідей в бізнесі. В Україні ж малі та середні підприємства перебувають лише на стадії розвитку, хоча вже сьогодні ця сфера підприємництва охоплює 85 галузей економіки України. Особливо в посткризовий період актуальності набуває створення особливих пільгових умов для діяльності малих та середніх підприємств, покликаних насамперед захистити їх від високих економічних ризиків. У цьому контексті привертає увагу концепція франчайзингу або система "пільгового" підприємництва, яка в сучасних умовах набуває дедалі більшого поширення та актуальності.

Вивчали теорію франчайзингу такі вчені: Ж. Дельтей, Ф. Котлер, Ж. Ламбен, М. Мендельсон, С. Шейн, Н.О. Ковальчук, Н.М. Широбокова, В.В. Шкромада, Є.Г. Кошелеві, В.І. Ляшенко та ін. Але, незважаючи на значну кількість публікацій з цієї тематики питання взаємодії франчайзингу з підприємствами малого та середнього бізнесу в Україні залишається відкритим.

Метою цього дослідження є розгляд умов поширення франчайзингу в Україні. Головну увагу зосереджено на вивченні основних тенденцій розвитку ринку франчайзингу в Україні, розкритті основних тенденцій зростання ринку франчайзингу у 2010 р., висвітленні головних проблем ведення франчайзингової діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу. Суть франчайзингу полягає у наданні одним суб'єктом підприємницької діяльності (франчайзером) права на здійснення певної діяльності із використанням його торговельної марки, технологій, ноу-хау та інших об'єктів інтелектуальної власності іншому суб'єкту підприємництва (франчайзі) протягом встановленого терміну на обмеженій території і на визначених умовах. Таке право має назву франшизи.

На ринку франчайзингу в Україні найприбутковішими є компанії, які розвивають іноземні франшизи. Адже за критеріями розвитку та грошовим оборотом лідерами ринку франчайзингу є компанії, що представляють західні товари та послуги, такі як "Coca Cola", "Pepsi", "Carlsberg", "InBev", "TNK-BP", "Lukoil", "Empik", "Ліга Інвест", "Дельта Спорт". Однак до десятки найприбутковіших лідерів увійшла також одна українська компанія-франчайзер – "Система швидкого харчування" (FFS) [4]. Цей факт вказує на те, що українські компанії в майбутньому можуть стати конкурентами іноземним франшизам. Найбільша частка ринку належить франчайзинг-компаніям Майстер франчайзі, які на території України контролюють 30 % грошового обігу. До таких компаній належать такі: "ЕМРІК", "Дельта Спорт", "Ліга Інвест", "Helen Marglene" тощо.

Франчайзинг є високоприбутковим та рентабельним бізнесом в Україні. У 2008 р. обіг грошових коштів першої десятки франчайзерів становив близько 1,5 млрд дол. США., а у першому кварталі 2009 р. – 850 млн дол. США. Внаслідок економічної кризи на ринку франчайзингу спостерігається зниження грошового обігу найприбутковіших франчайзерів у середньому та високому сегменті громадського харчування на 30-40 %, роздрібній торгівлі – 40-50 %, будівництві – 60-70 %. Отже, за стабільної економічної ситуації в країні обіг грошових коштів на ринку франчайзингу буде значно більшим [8].

Ринок франчайзингу можна розглядати як перспективний напрямок ведення комерційної діяльності на території України та варто очікувати зростання кількості франчайзерів та, особливо, франчайзі. Основними чинниками, що сприятимуть зростанню ринку франчайзингу у 2010 р. та в майбутніх роках в Україні, будуть такі [8]:

- зростання безробіття внаслідок економічної кризи, оскільки купівля франшизи дає змогу заснувати власний бізнес під брендом вже відомої в країні або навіть у світі організації. Таким чином, населення, що залишилося без роботи, дедалі більше зацікавлюється створенням власної справи;
- обвал фондового ринку. Незважаючи на те, що ключові фондові індикатори світу впали на 32-49 %, російські індекси ММВБ та РТС провалилися на 67 та 73 %, Український лідер ПФТС з лідерів росту перетворився на лідера з падіння, прибутки підприємств франчайзингу зростатимуть;
- розподіл бюджетних коштів на підтримку підприємств під час кризи відбувається на користь великих корпорацій та фінансово-промислових груп;
- зниження вартості нерухомості та орендної плати зменшує початкові капіталовкладення під час заснування бізнесу на умовах франчайзингу

Отже, франчайзинг має низку переваг, які дають змогу знизити операційні витрати та підвищити ефективність виробничої діяльності, що особливо важливо для України в сучасних умовах. Франчайзинг, як метод ведення бізнесу, передбачає створення однорідних підприємств, що мають єдину торговельну марку (товарний знак) і дотримуються однакових умов, форм, методів продажу, єдині вимоги до якості і єдині ціни. Таким чином, за фіксовану плату франчайзі отримує кваліфіковану допомогу, яка за інших умов є для нього занадто дорогою. Крім цього, франчайзер також отримує переваги, головною з яких є освоєння нових ринків збуту без істотних капіталовкладень. Також, за таких умов ведення бізнесу, франчайзер наймає менше адміністративного персоналу, що зменшує його витрати на заробітну плату, тоді як прибутковість зростає, адже франчайзі мають більший стимул досягнення кращих результатів, ніж найманий працівник. Однак, незважаючи на таку значну кількість переваг, ринок франчайзингу має низку проблем, які потребують вирішення. До таких проблем варто віднести такі:

- необізнаність українських підприємців з основними принципами ведення бізнесу на умовах франчайзингу. Із зареєстрованих в Україні 380 франчайзингових компаній лише 40 працюють за схемою франчайзингу;
- недосконалість нормативно-правової забезпечення франчайзингової діяльності;
- відсутність детальної інформації про франчайзинг як метод ведення бізнесу;

- в Україні на відміну від інших країн, де франчайзер не має права продавати франшизу, якщо не було апробації ведення бізнесу за цією франшизою, існує практика продажу зовсім нової франшизи без ведення франчайзером комерційної діяльності;

Висновок. Підсумовуючи проблеми розвитку франчайзингу, слід зазначити, що цей вид діяльності має широкі перспективні можливості для розвитку в Україні. Й тому для вирішення вище зазначених проблем необхідно:

1. Лобіювати у Верховній Раді створення законів про франчайзинг.
2. Створити орган контролю діяльності ринку франчайзингу.
3. Створити програму навчання для підготовки спеціалістів у сфері франчайзингу.
4. Надати змогу застосування франчайзі спрощеної системи бухгалтерського обліку.

Проте зазначимо, що франчайзинг в Україні є перспективним напрямком економічної діяльності та найближчими роками ми будемо спостерігати зростання цього сегменту. Також можна констатувати, що економічна криза стала однією з причин стрімкого розвитку франчайзингу в Україні. Адже за умови, коли більшість бізнес-проектів почали бути збитковими, франчайзинг залишається прибутковим бізнесом, як для франчайзера так і для франчайзі. Загалом, система франчайзингу має низку переваг, які дають змогу ефективніше організувати бізнес з меншими затратами, що підвищує конкурентоспроможність вітчизняної економіки.

Література

1. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З.С. Варналій. – 3-є вид., [стер.]. – К. : Вид-во "Знання", КОО, 2005-302 с.
2. Говорушко Т.А. Малий бізнес / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко. – К. : Центр навч. літ-ри, 2006. – 200 с.
3. Ляшенко В.И. Развитие франчайзингового режима в Украине / В.И. Ляшенко // Вісник економічної думки України. – 2007. – № 1. – С. 79-85.
4. Мюррей Я. Франчайзинг. Типы франшизы, где достать финансы, как добиться успеха / Я. Мюррей. – СПб. : Изд-во "Питер", 2004. – 144 с.
5. Дельтей Ж. Франчайзинг. La franchise commerciale / Ж. Дельтей. – СПб. : Изд-во "Нева", 2003. – 128 с.
6. Тимошенко Н.М. Сучасний стан фондового ринку України / Н.М. Тимошенко // Наукові конференції. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.intkonf.org>.
7. Угрин Л. Інтеграційні процеси: міжнародний аспект / Л. Угрин // Вісник Львівського Університету. – 2002, № 4.
8. Франчайзинг, як метод ведення бізнесу, передбачає створення однорідних підприємств. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.triarh-franchising.com>.

Заярная Н.М., Муравинец О.М. Франчайзинг как модель развития малого бизнеса

Рассмотрены условия распространения франчайзинга в Украине, основные тенденции и проблемы его развития в 2010 г. Установлено, что франчайзинг в Украине является перспективным направлением экономической деятельности, которая в ближайшие годы значительно будет расти. В то же время экономический кризис стал одной из причин стремительного развития франчайзинга в Украине. При условии, когда большинство бизнес-проектов стали убыточными, франчайзинг остается прибыльным бизнесом как для франчайзера, так и для франчайза. В целом, система франчайзинга имеет ряд преимуществ, которые дают возможность эффективнее организовать бизнес с меньшей затратой, что повышает конкурентоспособность отечественной экономики.

Ключевые слова: франчайзинг, франчайзинговая компания, фондовый рынок, франшиза.

Zayarna N.M., Myravunets O.M. Franchising as a model for small business

The terms of distribution of franchising are considered in Ukraine, basic tendency and problem of his development in 2010. It is set that франчайзинг in Ukraine is perspective direction economic activity which in the nearest years will grow considerably. At the same time an economic crisis became one of reason of swift development of franchising in Ukraine. For terms, when majority of business-projects began to be unprofitable, франчайзинг remains profitable business, as for franchising so for franchise. On the whole, the system of franchising has a row of advantages which enable more effective to organize business with a less expense, that promotes the competitiveness of domestic economy.

Keywords: franchising, franchisor, the stock market franchise.

УДК 330.342:338.911:330.151

Доц. Я.В. Кульчицький, канд. екон. наук –
НЛТУ України, м. Львів

ЗМІСТ І СУПЕРЕЧНОСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Розглянуто глобалізаційний контекст дослідження сучасних економічних систем. Проаналізовано основні підходи українських і зарубіжних економістів до розуміння змісту глобалізації у контексті обґрунтування методологічних засад дослідження сучасних економічних систем, а також висловлено авторську позицію щодо важливих аспектів глобалізації. Встановлено, що для кожної національної економічної системи головним завданням є пошук "золотої середини" між природним прагненням до розбудови суверенної держави та об'єктивною потребою якнайвигідніше й без вагомих втрат "вписатися" до світової спільноти та нових тенденцій світової економіки.

Ключові слова: глобалізація, економічні системи, методологічні засади дослідження економічних систем, суперечності глобалізації.

Об'єктивний, складний і суперечливий процес посилення глобалізації є сьогодні пріоритетною домінантою планетарного масштабу, що потребує глибокого осмислення на науково-методологічному рівні. Феномен глобалізації, зазвичай, розглядають у контексті аналізу світової економіки. Водночас дослідження сучасних економічних систем щільно пов'язане з вивченням процесів глобалізації та генезису постіндустріального (інформаційного) суспільства. У межах такого дослідження важливі проблеми глобалізації висвітлюють переважно як новий контекст порівняльного аналізу економічних систем. Розкриття змісту і суперечливих процесів глобалізації є насамперед можливістю по-новому підійти до дослідження ролі й перспектив сучасних економічних систем, а також концептуально збагнути, які зміни відбуваються у різних типах економічних систем і у кожній з національних економічних систем, зокрема під впливом потужних процесів глобалізації [2].

Не вдаючись до всебічного висвітлення генезису глобалізму у всіх його виявах, зробимо спробу розкрити основні підходи до розуміння змісту глобалізації у контексті обґрунтування методологічних засад дослідження сучасних економічних систем. З цією метою простежимо погляди сучасних ук-